Posamezna štev. Din 1·50. Poštnina pavšalirana.

Št. 13. Ljubljana, v četrtek, dne 27. marca 1924. Leto II.

LJUDSKI TEDNIK

Neodvisno glasilo slovenskega ljudstva.

Izhaja vsak četrtek.

Naročnina: za celo leto . . Din 50·— mesečno . . . . Din 5·—
za pol leta . . „ 25·— za inozemstvo „ 80·—

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Sodna ulica št. 5.
Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisi se ne vračajo.
Oglasi se računajo po tarifu. — Poštno-čekovni račun št. 13.236.

Velika kriza.

Iz Belgrada se poroča, da so politični krogi skrajno nervozni in razburjeni, samo g. **Pašić** da vztraja v svojem običajnem olimpičnem miru.

Nervoznost in razburjenost izvira na političnem poprišču iz negotovosti: Kaj bo? Ali je menda med politiki g. Pašić **edini,** ki je prost te negotovosti, ali pa je posestnik najboljših živcev? Največja razburjenost vlada v izvestnih opozicijonalnih krogih, vse pa nadkriljujejo ministrski kandidati raznih strank. Zanje ni glavno vprašanje: kaj bo, temuč **kdo bo?** Razumeti mora vsakdo ta mučni položaj!

G. Pašić je podal demisijo samoradikalnega ministrstva. Opozicija je dosegla, po čimer je dolgo hrepenela. Politično nepoučen človek bi mislil, da ta činjenica izzove urnebesno zmagoslavje. Toda kaj vidimo? Skušeni politiki v opozicijonalnem bloku so skrajno rezervirani, ne sliši se od njih nobenega hozana, niti izraza veselja ali zadovoljstva. Pač pa je opažati že omenjena nervoznost in celo naravnost **skrb!** G. Pašić ni hotel odložiti svoje demisije na od bloka določeni termin, temveč je podal ostavko, ko proračun še ni rešen. Ta okolnost je položaj še bolj komplicirala. Ako proračun do konca tega meseca ni rešen, ne preostaje drugo kot razpust skupščine. Komu pa bo v tem slučaju poverila krona volilno vlado? To je osobite važnosti za južne kraje naše države. Za volilni uspeh v Sloveniji in Hrvatski pa je to brez pomena.

G. Pašić je dobil poverilo od kralja za sestavo koalicijske vlade. Izgleda pa, da ne bo uspel, ker so šefi opozicije, gg. **Davidović, Spaho in Korošec,** odklonili koalicijo z radikali. Zato se pričakuje, da vrne g. **Pašić** kralju svoj mandat. — Potem ni dvomiti, da kralj poveri po parlamentarnih načelih ta mandat g. **Davidoviću.** Ni pa mnogo upanja, da bo imel več uspeha kot g. **Pašić.** In kaj potem?

Kraljevi mandat ima namreč posebno vsebino, ki naravnost onemogoča sodelovanje vsem tistim strankam, katere **res** odklanjajo vidovdansko ustavo in resnično stoje na stališču federacije ali tudi le zakonodajne avtonomije (razlika ni velika). Poverilo se namreč izrecno sklicuje na vidovdansko ustavo, na narodno odn. državno edinstvo in povrh še na senžermensko mirovno pogodbo! Kliče torej oba dokumenta, kateri sta nacijonalno in internacijonalno temelj in zgodovinski izraz našega državnega in narodnega edinstva. Ne dvomimo, da g. **Davidović** tako poverilo za se in svojo stranko ravno tako lahko sprejme, kakor ga je sprejel g. **Pašić.** Zdi se nam pa naravnost izključeno, da bi mogli sodelovati na kojikoli način Radićevci in zelo dvomimo, da bi to mogli Spahovci ali Koroščevci, razun če hočejo popolnoma **prevrniti smer svoje politike** zadnjih treh let.

Na drugi strani se poroča, da se g. **Pribičević,** po padcu samoradikalne vlade, ne čuti več vezanega, nadaljevati politiko opozicijonalnega bloka, kateremu je načelni nasprotnik. Menda se pogaja z radikalsko stranko za demokratsko-radikalno kolacijo in trdi se, da je 20 demokratskih poslancev za to pridobljenih. V takem slučaju bi menda radikalno-demokratska koalicijska vlada brez posbenih težav vršila svojo nalogo, ker bi se vladni večini pridružili džemijetovci in razni neopredeljeni poslanci. V tem slučaju bi zbornica delala naprej in do nadalje ne bi bilo volitev. To bi bila **koalicija narodnega in državnega edinstva,** v smislu mandata.

Če se ta kombinacija uresniči, potem seveda nastopi tudi popolna sprememba v stališču slovenskih demokratov, ki pripadajo struji g. Pribičevića! To bi bilo za našo SLS skrajno neprijetno, ker bi bilo ravno nasprotno onega, kar je pričakovala in želela.

Gre res za **veliko krizo,** rekli bi največjo, odkar obstoji naša država. Jasno je, da je ideja narodnega in državnega edinstva med prečanskim ljudstvom v petih letih našega obstanka precej oslabela. Celo med Srbi se kažejo znaki te oslabelosti. Neomajano je unitaristično stališče radikalov in demokratov okoli g. **Pribičevića.** Koalicija teh dveh grup bi pomenjala krepko unitaristično ofenzivo, vsekako pa **najkrepkejšo defenzivo zoper federalizem in Koroščev avtonomizem.**

Kaj pa, če ta kombinacija pade v vodo? V tem slučaju, kakor smo že pisali, pride krona v težki in mučni položaj, da poveri eni ali drugi grupi volilni mandat. Skoro se nam zdi bolj verjetno, da dobi ta mandat g. **Pašić** kot g. **Davidović.** Mogoče bi pa tudi bilo, da se ustanovi za izvedbo volitev nevtralna, neparlamentarna vlada.

Podali smo hladno in nepristransko sliko položaja, kakor se nam vidi. Nismo prav nič razburjeni, ker smo izven tega vrenja. Ravno tako tudi naše ljudstvo ni prav nič razburjeno zaradi te krize, katero smatra kot homatijo politikov. Ljudske skrbi so vse druge kot skrbi poslancev. — Je pa vendarle res, da je sedanja kriza po svojem pomenu **velika kriza,** katera lahko postane **usodepolna** ali velepomembna za nadaljni razvoj našega naroda.

Razburjenim političnim voditeljem pa bodi povedano, da je navadno vsaka bitka izgubljena, če so generali razburjeni. Naj rajše poskusijo, nekoliko vsaj dvigniti se nad preozko strogo strankarsko obzorje in gledati nekoliko **manj na svoje strankarske želje** in nekoliko **več na blagor naroda in države.** Pa bo enkrat čez dolgo časa tudi ljudstvo imelo nekoliko koristi!

Preživljamo dneve, ki so velevažni za narod in državo!

Nove nade.

Pašićeva samoradikalna vlada, ki ji je dr. Korošec pomagal do oživotvorjenja z znanim Markovim protokolom, je padla, ker je Pašić raje prej odstopil, kakor pa da bi se pustil v narodni skupščini preglasovati od opozicije s pomočjo Radićevih poslancev.

Pašić je dobil od kralja mandat, naj sestavi novo vlado. Težko je presoditi, ali bo dobil eno ali drugo opozicijsko stranko za koalicijo z radikali, njegova akcija za sestavo nove vlade morebiti ne bo uspela in računati je, da bo vrnil mandat kralju, ki bi potem poveril sestavo vlade voditelju opozicijskega bloka demokratu Ljuba Davidoviću. Računajmo, da se vladna kriza razvije v tej smeri. V novo vlado pod Davidovićem bi vstopili demokrati, ki bi dobili večino ministrstev, dr. Koroščevi ljudje in mohamedanci. V opoziciji pa bi ostali radikalci,

---

Branislav Nušić:

Dramski pisatelj.

Da vam ga opišem. — Suh in dolg kot samogovor; mršav kot bajka; pogleda neodrejenega kot ekspozicija, a zagoneten kot peripetija. Njega, ki je z vso svojo zunanjostjo predstavljal nekako tragedijo, bi mogli predstaviti celo v dejanjih. Njegove noge, ki je ravno z njimi vstopil v literaturo, bi se mogle zamisliti kot prvo dejanje; njegov vzbočeni trebuh bi se mogel smatrati kot drugo dejanje te celote, ker je jasno predstavljal njeno vsebino; kot tretje dejanje bi se mogle po svoji praznini smatrati prsa, a četrto dejanje, konec tragedije, je predstavljala njegova glava.

Njegova zunanjost bi se dala celo primerjati z vrstami dramske poezije. Tako so bile na primer, noge baletske, trebuh pa operetski; prsa, vedno polna srečavanja cele skale človeških občutkov, so bila dramska, glava pa, njegova glava je bila v resnici njegova tragedija.

Ga li zdaj poznate?

Če ga pa vendar ne poznate, se vstopite nekega dne na enem najživejših belgrajskih razpotij in pazite na tiste ljudi, ki nosijo akte pod pazduho in bodo sigurno prišli mimo vas, če se boste tam dalje časa zadržali. Najprej bo prišel mimo vas človek s silo aktov v umazanih platnicah iz lepenke — to je sodni sluga; potem bo prišel človek z akti v omotu iz črnega, povoščenega platna — to je izvršitelj; pa bo potem prišel človek z akti v usnjati torbi z nikljasto klučavnico — to je advokatski pripravnik; in naposled bo prišel človek z debelim svežnjem papirja, zvezanim z vrvico, — to je dramski pisatelj. Ta drvi kot podivjan na lov. Danes mora na vsak način koga ujeti, da mu prečita svojo dramo. Že pred petimi meseci jo je napisal, pa se mu še ni posrečilo, da bi jo komu prečital. En prepis leži že ves ta čas v gledališkem arhivu, drugega pa nosi vedno pod pazduho. S polnim zaupanjem v svoje noge, da ga bodo one uvedle v literaturo, bega s tem prepisom pod pazduho od Poncija do Pilata in poskuša vse mogoče, da bi komu prečital rokopis, kar se mu pa nikakor ne posreči.

Bili so ljudje, ki so se njegovega preklinjanja usmilili in pristali na čitanje, ko pa je on odvezal vrvico z rokopisa in so obupani opazili velikost rokopisa, so se reševali z brezobzirnostjo, kot se rešuje človek ognja ali vode.

Sicer je zelo težka stvar pobegniti pesniku, pripovedovalcu in dramskemu pisatelju, da vam ne čitajo svojih del. Vendar pa je neka razlika med onim, kar se da prenesti in onim, kar je neprenesljivo. Ko vas pesnik zaloti kjerkoli v zasedi, pri kavi na primer, in izvleče iz notranjega suknjičevega žepa košček papirja, napravite obraz kot da ste se odločili, da popijete kinin brez oblata; zamižite, pogoltnete, popijete malo vode in naenkrat izgine grenkoba; ko vas pripovedovalec ujame, da vam prečita svojo povest, napravite obraz, kot kadar sedite v fotelju pri zobozdravniku. Prepustite se usodi, preživite majhno mrzlico, nervozno se premikate v fotelju, on vam pa energično porine klešče v usta in puli zob. Če vas pa dobi dramski pisatelj v svoje roke, potem je to grozen občutek v času, ko vam on bere dramo. Izgledate, ne več ne manj, kot da vam je nekdo zvezal roke in noge ter vas položil na železniški tir, kjer vas čaka gotova smrt. Najprej slišite oddaleč bobnenje vlaka, potem pa vse bližje, bližje, daleč v mraku zagledate dvoje svetlih lokomotivnih oči, občutite, kako vam zastaja dih, srce ne tolče več, kri ne valovi, na vas pa igra vsaka mišica in se trese. Vlak prihaja, hiti preko vašega telesa, drobi vas, mrcvari vas in vas razkosava na najdrobnejše delce. Ravno isti občutek vas obhaja, kadar padete v kremplje dramskemu pisatelju in se njemu posreči, da vam čita svojo dramo.

Oni, nesrečniki, vedo to in vas zato preganjajo. Odpravljajo se z raznih krajev Belgrada, brez lovske karte in vas love kot živali. So tudi drugi, ki pobegnejo v šumo in potem oblasti razpisujejo nagrado na njihovo glavo, ali oni hajdukujejo. Izberejo si zasedo, pa kakorhitro pride mimo kak miren in skromen popotnik, planejo predenj in namerijo rokopis na njega:

— Življenje ali pa poslušaj dramo!

Pa saj morajo grešniki tako, ker se jim drugače ne posreči. In ravno on, ki leta že pet mesecev po belgrajskih ulicah s svojimi petimi

Nemci, džemijet, zemljoradniki in zastopniki nekaterih manjšinskih struj. Izven vlade bi ostali tudi Radićevci, ki pa bi od slučaja do slučaja podpirali vlado.

Demokratska stranka, SLS in mohamendanci bi prevzeli z vstopom v vlado seveda tudi odgovornost za izvedbo novega državnega proračuna in najpotrebnejših zakonov, nakar bi se razpisale volitve. Opozicija, ki je celo leto kritikovala delo radikalne vlade, bi potemtakem morala pokazati sedaj sama, kaj zna in zmore.

Veselje, ki ga kaže opozicijonalno časopisje nad padcem Pašićeve vlade, nam more torej zbujati nade, da bodo dr. Koroščevi ljudje in njegovi zavezniki **odpravili** vsaj deloma že v doglednem času **vse napake in grehe,** ki da jih je napravila radikalna vlada. Dr. Korošec bo prišel sedaj v položaj, da **izpolni svoje predvolilne obljube.** V novi vladi bo igral važno vlogo in ni dvoma, da bo imel dovolj prilike, da vsaj delno izpolni to, kar je SLS obljubovala lani pred volitvami slovenskemu ljudstvu.

Obetajo se nam torej zlati časi! Predvsem in v prvi vrsti pričakujemo, da bo SLS dosegla že pred uveljavljenjem državnega proračuna, da se **znižajo preobilni davki.** Nad temi vse toži in proti davkom je časopisje SLS samo tudi najbolj zabavljalo. Pričakujemo torej, da nam bo dr. Korošec kot vladni mož znižal davke, ki jih ni mogel kot opozicijonalec .

Po tem bo potrebno, da nam dr. Korošec vrne iz **centralistične bisage** to, kar je znosil s svojimi tovariši pred leti v Belgrad in kar nam obljubuje sedaj SLS, da nam bo priborila nazaj. Izpraznila se bo torej centralistična bisaga in z davčnimi dokladami, ki so bile včasih avtonomne, bomo v novi dobi gradili v Sloveniji zopet sami ceste, vodovode, železnice itd. To nam je SLS dolžna, da izvede, ako pride na vlado, v kateri bo imela **dovolj veljave in moči.**

Njena dolžnost bo tudi skrbeti zato, da se vrnejo čimprej, če ne že takoj, slovenski **vojaki domov** iz Macedonije in drugih krajev. To je zahtevala SLS v svojem časopisju in obljubovala pred volitvami, da bo tudi dosegla. Mi se že v naprej veselimo, da bo prišla sedaj v položaj, da to izvede.

Nič manj važno ni, da že pred novimi volitvami uredi tudi **vprašanje uradniških in duhovniških plač** vsaj deloma tako, kakor je SLS obljubovala. To je SLS dolžno izvesti, zakaj znano je, da se rešitev gmotnega vprašanja naše siromašne duhovščine in našega uradništva ne sme odlagati na prihodnja leta, ko bo morala SLS posvetiti vse svoje moči borbi **za osvojitev zapravljene avtonomije.**

Poleg tega je še nešteto drugih vprašanj, katerih rešitev je obetala SLS. Sedaj se ji ne bo treba izgovarjati, da nima dovolj moči, sedaj ko bo **sama zopet sedela v vladi,** ako bo šlo po sreči, in mi nismo tako zlobni, da bi hoteli že v naprej dvomiti nad mano, ki jo bo stresala na Slovenijo in Slovence iz bisage, do katere bo prišla.

Mi smo navedli samo nekaj najvažnejših obljub SLS in če samo te izpolni, pa bomo odkrito rekli, da je dobro napravila. Nove nade so tembolj upravičene, ker je po pisavi časopisja SLS klepati, da je sedaj vse na dr. Koroščevi strani, demokrati, Radićevci, Turki in sploh vse, kar tako čuti in misli kakor dr. Korošec.

Še bo veselo! Ne obupajmo! Dr. Korošec bo sedaj pokazal, kaj zna.

Politični pregled.

Narodna skupščina.

Pretekli teden je narodna skupščina odobrila proračune vojnega ministrstva, ministrstev za socialna dela, za javna dela. Glavna pozornost političnih krogov pa je bila te dni posvečena verifkaciji novih Radičevih mandatov, ker se je radikalna stranka postavila na stališče, da naj se Radičevi mandati, za katere so bile nanovo predložene poverilnice skupščinskemu predsedstvu, verificirajo šele po sprejetju državnega proračuna. Opozicija je seveda zahtevala, naj se mandati Radičeve stranke takoj verificirajo.

Radičevci v Belgradu.

Medtem pa je došlo v Belgrad okoli 30 Radičevih poslancev, od katerih jih je 15 na pondeljkovi seji narodne skupščine že priseglo. Napovedal se je prihod tudi ostalih Radičevih poslancev. Vlada je bila na to pripravljena ter je takoj po prisegi Radičevih poslancev podala

demisijo.

Takoj ko je ministrski predsednik Pašič sporočil pismeno narodni skupščini, da je z vso vlado podal ostavko, so se seje narodne skupščine odgodile. Predsednik skupščine Ljuba Jovanovič je bil pozvan na dvor, kjer je poročal kralju o položaju. Po parlamentarnem običaju je Ljuba Jovanovič nasvetoval kralju, naj poveri mandat za sestavo vlade zopet Pašiču. Kralj je nato Pašiču poveril mandat za sestavo vlade.

Pogajanja.

V ponedeljek popoldne je Pašič sporočil pismeno načelnikom opozicijskih klubov, da je predložil kralju ostavko in dobil mandat za sestavo nove vlade in sicer na temelju parlamentarnega položaja za podaljšanje dela v parlamentu. Povabil jih je na sestanek, na katerem bi se razpravljalo, ali je mogoče to delo na podlagi vidovdanske ustave in edinstva države, kakor je zajamčeno v senžermenski mirovni pogodbi.

Načelniki opozicijonalnih klubov so sklenili, da se Pašičeva ponudba odbije. Ljuba Davidovič je v torek dopoldne posetil Pašiča kot zastopnik opozicijskega bloka. Davidovič je v imenu celokupnega opozicijskega bloka izjavil Pašiču, da ne more sprejeti nikakršnega sodelovanja v novi vladi. Za Davidovičem je Pašič sprejel predsednika zemljoradniškega kluba Vojo Lazića in mu ponudil vstop v koalicijsko vlado. V tem slučaju mu je obetal izpolnitev gotovih programskih zahtev, ki interesirajo zemljoradniško stranko. Toda tudi Lazić je odklonil vsako sodelovanje v novi vladi. Zemljoradniški klub je sklenil, da ne vstopi v nobeno vladno kombinacijo, zlasti da ne vstopi v vlado opozicijskega bloka. Podpiral bo samo sprejetje kmetijskih zakonov.

Opozicijonalci pri kralju.

Načelniki opozicijskih klubov Ljuba Davidovič, dr. Korošec in Spaho so zaprosili za avdijenco pri kralju, da mu razjasnijo program opozicijskega bloka. Kralj je v torek zvečer povabil vse tri poslance na dvor, kjer so ostali na večerji. Ako Pašiču ne uspe sestaviti novo vlado, sodijo, da bo vrnil kroni mandat, nakar bi kralj poveril sestavo vlade Davidoviču.

*

Grška. Grška narodna skupščina je sklenila, da se odstrani dinastija Glücksburg in ustanovi republika. Proklamacijo republike bo potrdilo še ljudsko glasovanje, ki je določeno za 13. aprila. Zbornica je izrekla vladi zaupnico z 259 proti 3 glasovom, pri čemer se je 13 poslancev vzdržalo glasovanja.

Bolgarska. Bolgarski drž. proračun za leto 1924./25. izkazuje 6 milijard, 622 milijonov levov državnih izdatkov, medtem ko se dohodki računajo na 6 milijard 223 milijonov. Prebitek znaša torej milijon levov. Bolgarsko sobranje razpravlja sedaj o tem proračunu ter je bolgarski finančni minister izjavil v svojem ekspozeju, da se bo proračun za leto 1923./24. zaključil s popolnim ravnotežjem.

Prevrat v Perziji. Perzijski parlament je sklenil, da se sedanji šah odstavi in mu bo sledil na prestolu njegov sedaj šele dveletni sin. Imenovan bo regent za čas nedoletnosti novega šaha.

Politične vesti.

+ **Kaj je s Pribičevićem?** Kakor poročajo listi, so računali radikalni krogi na možnost, da Pribičević s svojimi pristaši izstopi iz demokratskega kluba ter podpre Pašiča, ki je tudi že povabil Pribičevića k sebi na razgovor. Kakor poročajo, je Pribičević izjavil Pašiču, da je proti vladi sedanjega opozicijskega bloka in da bo obvestil demokratski klub o stališču svoje skupine. Na seji demokratskega kluba je Pribičević izjavil, da bi on nikdar ne sprejel politike za ustvaritev vlade skupaj z dr. Koroščem in Radićem ter da stoji na stališču, da imajo sklepati zveze nacionalne in državotvorne skupine radi konsolidacije države. Kakor je videti, so Davidovićevi uspehi poostrili razkol v demokratskem klubu.

+ **Prečanski demokrati proti opozicijonalnemu bloku.** Znano je, da prečanskim demokratom ni všeč družba z dr. Koroščem in Radičem ter da se je ta del demokratskih poslancev pripravljal, da izstopi iz demokratskega poslanskega kluba ter gre svojo pot, neodvisno od srbskih demokratov pod vodstvom Davidoviča. To se očito že kaže v pisavi prečanskega demokratskega tiska. Tako piše n. pr. včerajšnje „Jutro“: Ni nobena tajnost, da prečanski in tudi nekateri drugi demokratski poslanci nikakor ne pričakujejo z zadovoljstvom vladne kombinacije, v kateri bi skupaj sedeli s klerikalci in bi povrh bili še odvisni od gosp. Radiča ... Prečanski demokrati in sploh oni del demokratske stranke, ki je blizu g. Pribičeviču, so že poprej glavno odgovornost odkazali svojim srbijanskim tovarišem, sedaj pa, ko je nastopil trenotek, da pridejo federalisti, zlasti pa klerikalci v vlado, izgleda, da se odločujejo za nadaljni korak v tej smeri, da sicer akciji opozicijskega bloka puščajo prosto roko, **da pa ga podpirati ne morejo.** Z drugo besedo: da **gredo v opozicijo,** ki bo lojalno motrila dogodke, a zanje noče nositi odgovornosti.“

+ **Demokrati razcepljeni.** Po zadjih vesteh je Pribičević s svojimi pristaši izstopil iz demokratskega kluba. Pri sestavi nove vlade pride pod Pašičem pride Pribičevičeva skupina v poštev in dobili bomo radikalno-demokratsko koalicijsko vlado. Z izstopom Pribičeviča iz demokratskega poslanskega kluba pod Davidovičem je seveda opozicijski blok tudi številčno oslabljen. Ako je bil namen dr. Korošca in njegovih zaveznikov iz federalističnega bloka, zanesti razdor tudi v demokratsko stranko, potem so seveda skrite želje Jugoslovanskega kluba izpolnjene. Saj piše zadnji »Domoljub«, da je prva naloga SLS bila, nasprotnike razcepiti in jih spraviti v medsebojni boj. Če se posreči radikalom s Pribičevci sestaviti tako vlado, ki bi mogla izvesti določen program in s čemer bi

---

dejanji, kaj ni že vse poizkusil, da bi ljudi zlepa pripravil do tega.

Nekoč je povabil dva svoja prijatelja na večerjo, na dan svoje krstne slave. Najprej jima je postregel s puranom na podstavku, kolačem, z mesom in smederevskim vinom. Obljubila sta mu, da prideta, in zakaj tudi ne, na dobro večerjo vsak rad pride.

Zvečer jih je pričakoval, nestrpno pričakoval, njih pa od nikoder. Končno dobi pismo, ki se je glasilo tako-le: »Malo je manjkalo, da nismo prišli. Ravno smo bili odšli, pa smo se s pol pota vrnili. Spomnili smo se, da si nas povabil na večerjo samo zato, da bi nam prečital dramo. Zahvaljujemo se ti, smo raje lačni!«

In ni se mu posrečilo, da jih primami.

Ali, on je moral nekomur prečitati svojo dramo, pa najsibo komurkoli, prečitati jo je moral na vsak način.

*

Nekega dne je šel po ulici, tokrat izjemno brez rokopisa pod pazduho. Šel je po »privatnih« opravkih, a kakor hitro bi jih opravil, bi se že vrnil po svoj rokopis.

Na prvem vogalu je srečal svojega znanca, nepočesanega lirskega pesnika, katerega je zavidal že radi tega, ker oni lahko nosi svoje proizvode v žepu.

— Kam greš? — ga vpraša dramski pisatelj z mračnim glasom, s tonom, s katerim bi njegov junak govoril na primer v četrtem dejanju.

— Oh, — odgovori lirski pesnik — svet je tako brezsrčen! Že od zjutraj iščem en dinar na posodo, pa nikjer srca, nikjer duše, nikjer sočutja.

— Pa, da! — potrdi dramski pisatelj, prepričan tudi sam, da ljudje v resnici ne poznajo usmiljenja.

— Ah! — začne zopet lirski pesnik — o, poglej me, kakšen sem. Poraščen sem kot gozdni mož. Rad bi se obril, pa ne vem kako!

V duši dramskega pisatelja je sinila zlobna, podla misel. Njegovo lice je dobilo v tem momentu izraz intriganta iz drugega dejanja njegove tragedije, radi čegar pogine koncem petega dejanja sedem oseb popolnoma nedolžno. Brezsrčno premeri sestradanega in neobritega, a skozinskoz nedolžnega lirskega pesnika od glave do pêt in mu v tonu svoje pomembne vloge blágo reče:

— Jaz bi ti lahko pomagal.

Lirskemu pesniku je zasijal obraz kot v tistih srečnih momentih, ko mu pade ideja za pesem v glavo. Zazijal je in iztegnil roko za dinar.

— Nimam v gotovini, pač pa bi te lahko obril.

— Ti?

— Zakaj pa ne? Jaz se brijem sam in sem zelo izvežban. Pri vojakih sem bril vse svoje kolege, imam nenavadno lahko roko. Pojdiva na moj dom, pa te bom hitro obril.

Lirski je bil malo razočaran, ker ni bilo toliko za samo britje, kolikor za ostanek, ki bi ga dobil nazaj iz dinarja. Pa se je spomnil neke svoje divne lirske pesmi, ki jo je končal z besedami: »Bolje nekaj kakor nič«, mahnil je z roko in sta odšla na dom dramskega pesnika.

In zdaj nastane pravi dramski prizor. Lirski sede na stol, dramski pa mu priveže brisačo okoli vratu in ga prične militi. Razumljivo je, da se je ves ta čas predpriprav razvijal med njima izključeno le literaren razgovor.

Ko je bil lirski pesnik že dovolj namiljen, je pričel dramski pisatelj vihteti britev tako krvoželjno, kot ljubosumni mož v petem dejanju njegove tragedije, in polastil se je kože lirskega pesnika. Ena, dve, tri, štiri poteze, in pod milnico se pojavi svetla lirska koža. Dramski dvigne britev kvišku, stopi dva tri korake nazaj in zamiži z enim očesom, kakor bi napravil slikar, kadar potegne novo potezo in odstopi od slike, da jo pogleda. Bil je zadovoljen s svojim delom, leva stran pesnikovega obraza je bila obrita.

On je v tem trenutku občutil, da je prišel **oni čas.**

Pograbil je lonček z milnico in ga odnesel v drugo sobo, od koder se je vrnil z velikim svežnjem rokopisa.

— Kaj je to? — se je zdrznil lirski.

— No... veš, rad bi ti prečital svojo tragedijo.

— Ne, človek božji, — je zavrisnil lirski pesnik — nimam časa.

— Saj bova brž gotova.

(Dalje prih.)

Poravnajte naročnino!

se volitve odgodile, pa bi bila izpolnjena tudi druga tajna želja SLS, ki se boji novih volitev, ker ve, da ne more ničesar pridobiti, pač pa mnogo izgubiti. Ako pišejo listi SLS, da je dr. Korošec sijajno in brezhibno vodil boj proti centralizmu, pišejo tako radi tega, da prikrijejo resnične namene dr. Korošca. Opozicijonalni blok hira pač na neiskrenosti med posameznimi njegovimi strujami in izstop Pribičeviča iz njegovega okvira nam to le potrjuje.

+ **Poostreni boj** zadnjega časa med demokrati in SLS v časopisju je dokazal, da niti na eni niti na drugi strani ni bilo mnogo veselja za skupno opozicijsko delo. V opozicijskem bloku se godi že v početku njegovega večjega udejstvovanja to, kar smo mi že prej napovedovali. Načelne razlike med strankami v bloku so tako velike, da so že sedaj, ko je radi njega odstopila samoradikalna vlada in ko bi moral pokazati največjo enotnost, pokazale v njem nevarne razpoke. Niso izključena seveda nadaljnja razočaranja, ki jih povzroče lahko ravno načelna nasprotstva.

+ **»Domoljub« in Radič.** Znano je, da »Domoljub« zelo rad napada Radiča, ker se boji njegove agitacije v Sloveniji. »Domoljub« je n. pr. »Avtonomistu«, ki ga v svoji zadnji številki zafrkuje v isti sapi z »liberalnimi oderuhi in kapitalističnimi barkami,« — zelo zameril, ker je navajal Radičeve članke in se izrekel za federativno republiko. V zadnji številki pa piše »Domoljub« tudi, da so vršili Radičevci na Hrvatskem isti posel kakor SLS v Sloveniji. Ako so Radičevci vršili isti posel kot SLS, je potem seveda zelo čudno, zakaj je »Domoljub« v prejšnjih številkah napadal Radičevce in propagatorje njihovih idej. To je čudna doslednost.

+ **Program Radičeve stranke.** „Wiener Morgen Zeitung" je te dni prinesla Radičevo izjavo, da si je njegova stranka postavila kot nalogo, podpirati vlade, ki se bodo borile proti vsaki korupciji, in odpraviti vsako nasilno politiko. Radičeva stranka noče nobene revolucije in se hoče boriti z ustavnimi sredstvi. Zahteva pa svobodne nove volitve in rešitev vseh spornih notranjih vprašanj potom plebiscita.

+ **O zemljoradnikih** poročata „Slovenec" in „Domoljub", da so se pridružili opozicijskemu bloku. To pa ni res. Zemljoradniki niso vstopili v ta blok.

Po svetu.

* **Konzistorij v Vatikanu.** Dne 24. t. m. se je v Vatikanu vršil tajni konzistorij za imenovanje dveh amerikanskih kardinalov, newyorškega in chicaškega nadškofa. Ob tej priliki je imel papež običajni nagovor, v katerem je predvsem hvalil sijajno disciplino francoske duhovščine, izražal zaupanje, da bo ruska vlada dala svobodo v ječi se nahajajočim katoliškim duhovnikom, poudarjal potrebo pomoči žrtvam vojne, posebno starcem in otrokom, hvalil zlasti Ameriko, ki je toliko storila za gladujočo deco v Rusiji, izražal svojo radost, da se je zopet križ uvedel v italijanske šole, obenem pa tudi bojazen, da bi učitelji v Italiji ne poučevali veronauka res lojalno in vestno ter zato priporočal škofom in duhovščini, da z vso vnemo sodeluje pri tem pouku, obžaloval nasilja med državljani iste države in končno izražal zaupanje, da prihajajo boljši časi i za notranji mir i za odnošaje med raznimi državami.

* **Vojskovodje umirajo.** Na Dunaju je 21. t. m. umrl feldmaršallajtnant Kusmanek, bivši komandant avstr. čet pred Przemyslom. Star je bil 64 let. Na smrtni postelji pa leži general Konrad von Hötzendorf, bivši šef avstrijskega generalnega štaba.

* **Upori kmetov v Rusiji.** Kakor poročajo listi, je prišlo v guberniji Kerzon do krvavih bojev med ruskimi četami in upornimi kmeti, v katerih so bili uporniki poraženi. Čete rdeče vojske so postrelile mnogo kmetov, ki so podpirali upornike. Revolucionarno gibanje med kmeti Južne Ukrajine traja dalje.

* **Rusija in društvo narodov.** Moškovski dopisnik lista »Vossische Zeitung« je imel z ljudskim komisarjem Kamenevom, namestnikom Rykova, razgovor o morebitnem vstopu Rusije v Društvo narodov. Kamenev je rekel, da ni dosedaj Rusija prejela nikakega vabila za vstop v Društvo, niti ni Rusija prosila za sprejem. Izjava bivšega podtajnika za zunanje stvari MacNeilla v angleški doljnji zbornici, da je Rusija zavrnila ponudbo za vstop v Društvo narodov, je torej brez vsake podlage. Ako se bi v resnici — je nadaljeval Kamenev — Društvo narodov spremenilo v zvezo ljudstev za zagotovitev svetovnega miru, v kateri bi bile zastopane vse države z enakimi pravicami, bi Rusija ne imela nobenega vzroka protiviti se vstopu. Združenje zmagovitih vlasti, katero se sedaj netočno imenuje Društvo narodov, se pa seveda ne more smatrati za primerno orodje za vzdrževanje miru med državami.

* **Posredovanje Macdonalda za nadškofa Cieplaka.** Kakor znano, je pred kratkim papež naprosil angleškega ministrskega predsednika Macdonalda, da bi posredoval pri sovjetski vladi, naj bi izpustila nadškofa Cieplaka, ki je bolan v neki ruski ječi. Macdonald je v dolnji zbornici izjavil, da bo to storil ob prvi priliki, dasi nima to vprašanje političnega značaja.

* **Podaljšanje vojaške službe v Rusiji.** V Rusiji bodo podaljšali obvezno vojaško službo pri mornarici in državni policiji na štiri leta, pri avijatiki na tri leta in pri ostalih vojaških četah na dve leti.

* **Koliko je fašistov?** Pred dnevi je v Rimu zboroval veliki fašistovski svet. Na tem zborovanju se je ugotovilo, da je v Italiji 7216 fašistovskih društev z 960.000 člani.

* **D'Annunzio — knez.** Italijanski kralj je povodom aneksije Reke imenoval Gabrijela D'Annunzija za kneza Monte Nevoso (gore Snežnik).

* **Komunistična propaganda na Francoskem.** V Parizu so obsodili poslanca Marcela Cachina in Vaillanta Bouturière in 4 druge komuniste, vsakega na 4 mesece ječe in na globo 1000 frankov, ker so ščuvali vojake k uporu v svrho anarhistične propagande.

* **Župnik Mayerhofer zopet na Koroškem.** Znani župnik Mayerhofer, katerega je bivša Avstrija v vojni dobi bot političnega osumljenca na vse načine preganjala, tako da je moral iskati zatočišča v strelskih jarkih, je po prevratu prišel za župnika v Planino pri Vipavi. Tudi med Italijani mu ni bilo z rožicami postlano in mu tudi ni bilo priznano italijansko državljanstvo. Odšel je zopet med koroške Slovence.

Domače vesti.

— P. n. gg. naročnike prosimo, naj poravnajo zaostalo naročnino. Naši somišljeniki naj pridobivajo novih naročnikov in list čimbolj razširjajo. Kdor rabi poštne položnice, naj jih naroči pri upravi „Ljudskega tednika".

— **Živinski in kramarski sejem v Velikih Poljanah** pri Ortneku se bo vršil dne 10. aprila 1924.

— **Opozorilo izseljencem.** Izseljeniški komisarijat v Zagrebu opozarja izseljence, da se v svojih dopisih nikdar naravnost ne obračajo na konzulate, ampak naslavljajo vloge preko lokalnih oblasti, ki jih bodo opozorile, v kakšni izmeri morajo plačati taksne pristojbine. Kdor pošlje vlogo na konzulat brez zadostne opreme s kolki, zastonj čaka na odgovor, ker se nezadostno kolkovane vloge sploh ne rešujejo. Končno se izseljence, ki so namenjeni v Severno Ameriko, opozarja, da potrebujejo pri izdaji potnih listov dvoje izvodov zdravniškega spričevala.

— **Dan treznosti.** Jugoslovanski abstinenčni savez priredi v dnevih od 7. do 13. aprila po celi državi velike antialkoholne manifestacije. V Sarajevu se bo pri tej priliki otvorila protialkoholna razstava.

— **Nova železniška proga.** Na predlog direkcije za zgradnjo železnic je prometno ministrstvo sklenilo, da se tekom nastopnega meseca ima vršiti licitacija za gradnjo proge normalnega tira od Niša do Prokuplja. Proga bo dolga 23 km.

— **Modna revija v opernem gledališču.** V letošnji spomladanski seziji nastopi uprava našega velesejma z noviteto, modno revijo, ki se bo vršila prvikrat v Jugoslaviji dne 11. in 14. aprila t. l. Modna revija bo tudi vsebinsko zelo bogata, vsaj nastopijo v pevskih, koncertnih in baletnih točkah naši najboljši pevci in igralci. Režijo vodi gospod Šest. Vse bo zaokroženo z igro v treh dejanjih s sodelovanjem orkestra. Toileta, damska in moška, čevlji, perilo, skratka vse se bo predvajalo v igri potom naših najboljših igralk in igralcev, katerih imena jamčijo, da se bo vse predvajalo res prvovrstno z kretnjami salona. Sodelujejo naše največje tvrdke kot: Elite, Šinkovec, Šarc, Mayer, Hamann, Maček, Rojina, Pučnik, Kozina Peter, Schvab, Götzl, Pekolj, Trebar, Szantner, Peternel, Fettich-Frankheim, Osrednji zavod, Kenda, Krisper, Kostevc in drugi z nad 30 damskimi in 10 moškimi modeli. Imena tvrdk jamčijo za najlepše stvari. Opozarjamo vse dame in gospode, da počakajo z nakupom spomladanske toilete na modno revijo. Lože se začasno še rezervirajo v sejmskem uradu, predprodaja vstopnic se bo vršila pri dnevni blagajni gledališča in se še dneve pravočasno objavi.

— **Roparski umor v Zagrebu.** V noči od 20. na 21. tm. je bil v Zagrebu umorjen trgovec Cvijan Kelković iz Nove Vesi br. 2. Nadstražnik Aluga je v isti noči okrog ene aretiral nekega neznanca, ki se mu je zdel sumljiv, še predno je oni utegnil oddati nanj strel iz revolverja. Na stražnici so ugotovili, da je neznanec narednik Avgust Rumpelj, rodom iz Kamnika. Seboj je nosil nekatere stvari iz prodajalne trgovca Kelkovića, razven tega pa še 1 milijon avstr. kron, 66.550 Din in nekaj računov Izpočetka je tajil, da je ubil trgovca Cvijana Kelkovića, pri ponovnem zaslišavanju pa je priznal, da je trgovca v noči odvedel v Jezuitsko ulico in ga tam ubil, a truplo je skril pod pisarniški stol.

— **Koliko tobaka se pokadi v Jugoslaviji.** Po uradni statistiki je bilo l. 1921. prodanega v naši državi vsak mesec povprečno 116.000 kg tobaka, 164.000 kg cigaret in 1,701.000 smotk; v letu 1922. pa se je prodalo povprečno 543.000 kg tobaka, 155,000.000 cigaret in 4,000.000 smotk. Iz podatkov je razvidno, da večina naših ljudi kadi navaden tobak, dočim se število kadilcev cigaret zmanjšuje. Zvišuje pa se število kadilcev smotk.

Gospodarstvo.

g **IV. Ljubljanskega vzorčnega velesejma,** ki se vrši od 15. do 25. avgusta 1924. se more udeležiti kot razstavljalec vsak industrijalec, obrtnik, trgovec-grosist iz tu- in inozemstva. Od inozemskih tvrdk imajo prednost one, ki izlože blago, katero se v tuzemstvu ne proizvaja. Inozemskim trgovcem grosistom je udeležba dovoljena le po stalnih tuzemskih zastopnikih. Industrija in obrt se bo razdelila po sledečih skupinah: strojna industrija; izdelki iz železa in jekla, puškarstvo, municija; ostali kovinski izdelki; poljedelsko orodje, poljedelski stroji; avtomobili, dvokolesa, pnevmatika, vozovi; elektrotehnika in razsvetljava; kozmetika, farmacevtični in kirurgični izdelki; papirna industrija, grafika, kartonaža in pisarniške potrebščine; pohištvo in stanovanjska oprema, ostala lesna industrija; usnje in konfekcija usnja; tekstilna industrija, tekstilna konfekcija, kožuhovina, perilo, cerkveni paramenit; klobuki, slamniki, košarstvo, vezenine, čipke; ločena roba, majolika, fayence; steklo; galanterija, bijouterija, draguljarstvo, fina mehanika, optika, graverji, pasarji; kemična industrija; industrija živil; poljedelstvo; stavbarstvo; godala; razno orodje. Trgovina se namesti v posebnih trgovskih paviljonih.

g **I. Številka Sejmskega Vestnika** 1924 Ljubljanskega velesejma izide prve dni meseca aprila v visoki nakladi in se razpošilja brezplačno vsem interesentom. — Če ga slučajno kdo ne dobi, naj ga blagovoli zahtevati pri sejmskem uradu. Časopis je vsebinsko dober, prinaša stvarne gospodarske članke in se je že širom države splošno priljubil. — Event. inserate sprejema Aloma Comp. d. z o. z. v Ljubljani, ki fungira kot pododdelek propagandnega odseka velesejmskega urada.

g **Zajčja razstava.** Zajčjerejsko društvo za Slovenijo, ki obstoja že 8. leto je priredilo 23., 24. in 25. t.m. v Mariboru začjo razstavo in razstavo tozadevnih izdelkov kakor kožuhovine, oblek in enakih stvari. Razstava je bila dobro obiskana. Društvo, ki ima tudi v Slavoniji in na Hrvaškem svoje člane, ima namen razširiti zajčjerejo po celi Sloveniji in s tem pripomoči v prvi vrsti bolj siromašnim slojem naroda, pa tudi narod prepričati, da je zajčja koža velike važnosti.

g **Izvoz krompirja v inozemstvo.** Vsled dviga dinarja je izvoz našega krompirja v inozemstvo skoro popolnoma zastal. Italija in Švica dobivata krompir na Ogrskem ceneje kakor pri nas. Švicarji plačajo za vagon krompirja postavljen na Jesenice kvečjemu po 110 Din za metercent. V Trstu pa stane krompir v nadrobni prodaji 1.25—1.50 dinarja, dočim se prodaja pri nas n. pr. v Zagrebu tudi po 1.50 Din za kilogram.

g **Produkcija premoga in petroleja na Poljskem.** V prošlem letu je Poljska producirala 37 milijonov metr. stotov premoga, od katerega je odpadlo na izvoz 13½ milijonov metrskih stotov. V istem času je Poljska producirala 54.900 vagonov surovega petroleja. Od tega je bilo izvoženih 23.750 vagonov. Poljska ima vsega skupaj 2610 petrolejskih vrelcev, od katerih je pa 227 zaprtih, v drugih 329 se pa dela s skrčenim urnikom. V industriji petroleja je zaposlenih 13.800 delavcev.

g **Izvoz železniških pragov.** Finančni minister je odobril izvoz železniških pragov v dolžini 2.40 — 2.70 m s pogojem, da se državi izroči popreje 25 odst. izvozne količine v naravi v ime izvozne carine.

g **Češkoslovaška žetev 1923.** Češkoslovaški statistični urad je izdal podatke o lanskoletni žetvi v Češkoslovaški. Po tej statistiki je bila lanskoletna žetev v Češkoslovaški mnogo povoljnejša, kakor prejšnja leta. Dala je 8.6 milj. meterskih stotov zimske pšenice, 1.2 milj. stotov letne pšenice, 13.3 milj. stotov zimske rži, 0.2 milj. stotov letne rži, 11.8 milj. stotov letnega ječmena, 13.3 milj. stotov ovsa, 2.6 milj. koruze. Letina zgodnjega krompirja je dala 1.6 milj., zimskega pa 60.5; žetev sladkorne pese pa je poskočila na 60.2 milj. meterskih stotov.

g **Vrednost denarja** dne 26. marca: V Curihu velja 100 dinarjev 7.125 švicarskih frankov; na zagrebški borzi en dolar 79.875 do 80.875 dinarjev.

Ljudsko šolstvo v Jugoslaviji.

»Jugoslovanska Njiva« je nedavno objavila podatke o ljudskem šolstvu v Jugoslaviji. Po teh podatkih imamo v Jugoslaviji 6219 osnovnih ali ljudskih šol. Od teh jih odpade 1726 na Hrvatsko in Slavonijo, 1477 na Srbijo, 1022 na Vojvodino, **822 na Slovenijo,** 508 na Bosno in Hercegovino, 450 na Dalmacijo in 214 na Črno goro.

Ako primerjamo število šol z ozirom na površino zemlje, tedaj pride **v Sloveniji ena šola na 19 km²,** v Vojvodini tudi na 19 km², v Hrvatski in Slavoniji na 25 km², v Dalmaciji na 28 km², v Srbiji na 64 km², v Črni gori na 66 km², v Bosni in Hercegovini na 101 km².

Z ozirom na število prebivalstva samega pride v **Sloveniji ena šola na 1585 prebivalcev,** v Dalmaciji na 1346 prebivalcev, v Hrvatski in Slavoniji na 1574 prebivalcev, v Črni gori na 2023 prebivalcev, v

Srbiji na 2830 prebivalcev in v Bosni in Hercegovini na 3694 prebivalcev.

Z ozirom na število učiteljstva dobimo nastopno sliko: na Srbijo, Vojvodino in Črno goro pride 9345 učiteljev, v Hrvatski in Slavoniji je 3753 učiteljev, v Sloveniji jih je 2982, v Bosni in Hercegovini je 1061 učiteljev, v Dalmaciji je 803 učiteljev.

Na enega učitelja pride **v Sloveniji 354 prebivalcev,** v Srbiji, Črni gori in Vojvodini 616 prebivalcev, v Hrvatski in Slavoniji 724 prebivalcev, v Dalmaciji 754 prebivalcev in v Bosni in Hercegovini 1772 prebivalcev.

Z ozirom na površino pride na enega učitelja v Sloveniji 5 km², v Hrvatski in Slavoniji 12 km², v Srbiji, Črni gori in Vojvodini 13 km², v Dalmaciji 16 km², v Bosni in Hercegovini 48 km².

Šoloobiskujočih otrok ima Srbija, Črna gora in Vojvodina 373.644, Hrvatska in Slavonija 257.209, Slovenija 166.552, Bosna in Hercegovina 49.907 in Dalmacija 49.734.

Na eno šolo pride torej v Sloveniji 203 otrok, v Hrvatski in Slavoniji 149 otrok, v Srbiji, Črni gori in Vojvodini 138 otrok, v Dalmaciji 110 otrok in v Bosni in Hercegovini 98 otrok.

Za gospodinje.

g **Vroča jajčna pijača.** Utepi eno jajce in vmes prilivaj eno čašo in pol vročega, ne prevretega mleka. Malo osoli in če ti ugaja, tudi osladi. Taka pijača okrepi ljudi, ki so premočeni in utrujeni.

g **Makaroni s sirom.** Stresi makarone v osoljeni krop, toda prej jih popari. Kuhaj jih petnajst minut, da ne bodo popolnoma kuhani. Odcedi jih in deni v ponev. Prilij toliko mleka, da bodo makaroni pokriti. Potresi z zribanim švicarskim sirom in belim poprom ter krušnimi drobtinami. Postavi v peč, da se lepo rumeno zapeče. To je zelo okusna jed in tudi redilna, da ni treba nič mesa zraven.

g **Šarkelj h kavi.** Segrej čašo mleka ter ž njim popari pol čaše sladkorja, pol čaše masla in pol žličke soli. Ko postane mlačno, prilij kvas (3 dkg,) katerega si stopila v nekoliko mlačnem mleku. Utopi dve jajci, pa zlij med mleko. Potem utepi toliko moke, da bo testo dovolj gosto, a ne pretrdo. Stresi nekoliko rozin vanj. Utepeno testo pokrij in počakaj, da ga je še enkrat več ko vzide. Testo še enkrat utepi in potem ga pa enakomerno vravnaj v plošček, ali lončeno kozico. Povrhu pomaži z dvema žlicama razstopljenega masla. Deni v vročo peč za prvih deset minut, potem pa zmanjšaj vročino. V pol ure je pečeno.

g **Češki buhtelni.** Raztopi 3 dkg kvasa v mlačnem mleku. Segrej tri čaše mleka, da bo toplo, raztopi v mleku eno čašo sladkorja in pol čaše masla. Utepi dve jajci, pa zlij v mleko. Osoli, vlij kvas in zamesi toliko moke, da se bo dalo razvaljati, kadar vzide. Primeroma osem čaš moke zadostuje za toliko mleka. Testo ne sme biti trdo, ampak prav rahlo. Pusti pokrito, da vzide. Potresi desko, pa razvaljaj testo na eno tretjino palca tanek blek. Razreži blek na majhne kvadrate, pa na vsakega položi košček sadja in potresi sladkorja. Vogličke stisni od vseh strani, da ne bo sadje ven gledalo, pa pokladaj v namazano ponev ali pečico. Povrhu pomaži z raztopljenim maslom in potresi s cimetom. Ko vzidejo, da so še enkrat večji, jih deni v vročo peč za dobrih dvajset minut.

g **Ogrski gulaž.** Deni v ponev pol čaše masla ali masti. Kadar je razbeljena, deni notri tri na drobno zrezane čebule. Ko se zarumeni, pridaj 1 kg drobno zrezanega telečjega mesa. Potresi z moko in kadar bo rumeno, prilij pol čaše vode in pusti ,da se kuha, da bo meso mehko. Potresi še pol čajne žličke popra in ravno toliko paprike in soli, da bo ravno prav slano. Povrhu naloži še šnite od treh krompirjev ter počakaj, da se skuha še krompir. Ne pusti pa, da bi se razkuhal. Zadnjih pet minut prideni še eno čašo sladke smetane.

g **Dober nasvet.** Stresi v ponev eno žličko sladkorja, pa ga zarumeni. Zalij štiri žlice gorke vode, pa pusti, da se skuha. To rabiš za barvanje raznih prikuh in omak. Gotovo se včasih pripeti, da je kakšna jed prebleda in če jo s tem pobarvaš, ne izgubi prav nič dobrega okusa in tudi nezdravo ni.

Raznoterosti.

r **Tesla napoveduje prenašanje električne energije skozi zemljo.** Nikola Tesla, slavni srbski fizik, ki živi od leta 1882. v Ameriki in je bil sotrudnik Edisonov in ki je iznašel po sebi imenovani električni vitel, je izjavil newyorškemu dopisniku »Daily Newsa«, da je izumil način za prenašanje električne energije skozi zemljo, namesto okoli zemlje potom kablov ali Hertzovih valov. Pripomnil je, da se pri prenašanju po njegovem sistemu razgubi na 12.000 milj 0·25% električne energije, medtem ko iznaša po sedanjem sistemu, kjer se poleg tega more govoriti le o omenjenih daljavah, ta zguba 20%, kar pomeni, da je 80krat tako velika, kakor v prvem primeru. Tesla je prišel do teh zaključkov na podlagi hipoteze, da ovija zemljo v gotovi višini plast razredčenega zraka, izvrstnega prevodnika elektrike, ko se mu je posrečilo ugotoviti, da se zemlja obnaša napram električnemu toku, kakor da bi bila enostavno izolirana v prostoru in da ne bi imela okoli sebe atmosfere — dobre prevodnice. Tesla je na ta način ugotovil, da prodirajo močnejši in hitrejši električni tresaji od onih za prenašanje človeške besede dosti lažje skozi zemljo, kakor pa po kablih ali kateremu si bodi drugemu umetnemu prevodniku. Pri tem pa je povdaril, da more le primerno prijemalo zbrati energijo, ter navedel sledeči primer: »Predstavljajte si, da je zemlja velikanska posoda, v katero se steka po cevi voda; pritisk bo z vseh strani, ampak do izkoriščevanja energije ne bo prišlo, dokler se ne odpre recimo kanal, ki naj spravi v tek gonilno napravo.«

r **Razgovor z Marsom.** Londonski list »Sunday Ekspress« objavlja podrobni načrt nekaterih angleških učenjakov, kateri se hočejo razgovarjati z Marsom v avgustu tega leta, ko bo ta planet najbližje naši zemlji. Za ta načrt bo potrebna velika konkavna izdolbina, katera je pokrita z večnim snegom in je v visočini »Jungfrau« v švicarskih Alpah. Izdolbina bo služila kot veliko Manaenovo ogledalo, katero bo koncentriralo in pošiljalo žarke k Marsu. Svetlobo bo delala acetilenska luč, močna dva kvintalijona sveč. Žarki bodo vedno pretrgani, kar bo označalo Morsejevo abecedo. Drugi astronomi bodo v istem času opazovali Marsa iz Chile. Preudarjajo, ali se ne bi astronomi s svojimi teleskopi umestili v velikih rovih, ki so izkopani v rudarske svrhe, ker bi se iz teme dalo bolje opazovati eventualne odgovore Marsovcev, ako sploh eksistirajo, in če niso na isti stopnji z našimi črnci.

r **Nov električni štedilnik.** Pred kratkim je bila v Newyorku razstava električnih predmetov. Največjo pozornost je vzbujal nov električni štedilnik. Ta štedilnik izgleda kot navadna miza, je jako eleganten, tako da se ga lahko postavi v salon. Najzanimivejše pa je kuhanje na njem: pritisneš na gumb in pečenka se prevrne. Pritisneš na drugi gumb in juha se precedi, samo pritiskati in kuhanje gre svojo pot. Ni potrebno niti rokavov zazavihati, niti držati noža, vilic ali žlice: štedilnik je hermetično zaprt in najmočnejše zelje ne more razširjati svojega duha po sobi. — Med tem ko gospodinja kuha, lahko sprejema obiske v salonu in se mirno razgovarja, ni ji treba vsak čas leteti pogledat v kuhinjo. Istotako ne potrebuje kuharice. Razstavo je otvoril znani Edison, ki je že izjavil, da bodo Amerikanci vsled velikega razvoja v elektriki delali kmalu samo štiri ure na dan in bodo vkljub temu bogati.

r **Plavajoče sirotišnice.** Na predlog ljudskega komisarja za mornarico je ruska vlada sklenila, preurediti bivše carjeve jahte »Standart«, »Polarna zvezda«, »Aleksandrova«, »Zorinka« in »Nada« v otroške domove na vodi. V teh plavajočih domovih bodo našle zavetišče sirote in otroci brez nadzorstva roditeljev.

r **Molitev za srečo turške republike.** Iz Carigrada poročajo, da je vakufska uprava prepovedala v vseh mošejah molitev za zdravje kalifa. Ta tradicijonelna molitev se naj spremeni tako, da se moli odslej za srečo turške republike.

r **Težka operacija.** V Pragi se je nek ključavničarski vajenec zabaval s tem, da je skozi stekleno cev izpihaval 8 milimetrov debele jeklene kroglice. Ko je naenkrat globoko vdihnil zrak, mu je skočila ena kroglica v pljuča. V bolnici so ga preiskali z röntgenovimi žarki in našli, da se kroglica nahaja v desni pljučni polovici pri četrtem rebru. Poskušali so spraviti kroglico na več načinov ven: dali so mu sredstvo za kašljanje in ga obenem obesili na noge tako, da je visela glava navzdol ter ga istočasno tolkli po prsnem košu. Kroglica je skočila iz pljuč v sluznico, ki je vsled tega močno otekla. Nato so poskušali z malimi kleščicami in močnim magnetom, toda vse zastonj. Naposled so mu vtaknili skozi grlo gumijasto cev z nekaj širjim premerom od kroglice, na konec cevi pa so postavili močno sesalko, s katere pomočjo se jim je posrečilo izvleči kroglico iz dečkovih pljuč.

Tržne cene.

Prešiči. Na mariborskem svinjskem sejmu 21. t. m. so bile nastopne cene: prašiči, 5—6 tedno stari, komad 200—250 Din; 7—9 tednov stari, 275—300; 3—4 mesece stari 500—650; 5—7 mesecev stari 1050—1150; eno leto stari 1750 do 2500 Din. Kilogram žive teže se je tržil po 20 do 22.50 Din; mrtve po 25 do 28.75 Din.

Živina. V Zagrebu so bile pretekli teden nastopne cene za kg žive teže: voli domači I. 14—15, II. 13—13.50, III. 11—12, bosanski voli I. 13—13.50, II. 11 do 12, III. 10—11, mlada živina boljša 13—15.50, slabša 11—12.50, krave I. 13 do 14, II. 11—13, teleta 16—17.50, svinje debele 26—26.25, mršave 20—25 Din.

Krma. Zagrebške cene preteklega tedna: seno 75—125, otava 125—150, detelja 120—150, slama 100—125 Din za 100 kg.

Jajca. Cene jajc padajo in so se že pretekli teden ponekod kupovala po 90 par.

Izdaja konzorcij »Ljudskega tednika«. — Odgovorni urednik Fr. Jereb. — Tisk J. Blasnika nasl. v Ljubljani.

Kupim

vsako množino **tramov** in vseh vrst **rezanega** in **okroglega** lesa. — Ponudbe z »noto«, obveznimi cenami in dobavnim časom pod **»Prodam«** na upravo »Ljudskega tednika«.

Priporoča se **mizarstvo**

ERMAN & ARHAR

St. Vid, nad Ljubljano 4.

za vsa stavbna in pohištvena dela. Stalna zaloga pohištva in tapetniških izdelkov. Cene nizke! Delo solidno!

Načrti in proračuni brezplačno.

Združene opekarne d. d. Ljubljana

Telefon 733.

naznanjajo, da so otvorile

v sredini mesta na Miklošičevi cesti 13 tovarniško zalogo vseh vrst opeke

lastnega izdelka.

Opeka je na razpolago v poljubnih množinah po najnižji ceni.

Hranilni in posojilni zavod

r. z. z o. z.

v Ljubljani na Dunajski cesti štev. 23

sprejema hranilne vloge pod najugodnejšimi pogoji

upoštevajoč od finančnega ministra že naznanjeno davčno prostost hranilnih vlog.

Vloge na tekoči račun, najugodnejše po dogovoru.

Daje posojila proti popolni varnosti, najkulantnejše.

Uradne ure od 9. do 12. dop.